

‘Quickscan natuurtoets

Cuneraweg 366, Veenendaal’

*Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden
in het kader van natuurwet- en regelgeving*

Colofon

Titel: **'Quickscan natuurtoets Cuneraweg 366, Veenendaal'**

Subtitel: Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van natuurwet- en regelgeving

Projectcode: 10-159

Status: Definitief rapport

Datum: 1 juli 2010

Auteur: Ing. M. (Martijn) Bunskoek

Veldonderzoek: Ing. M. (Martijn) Bunskoek

Eindredactie: Ir. A. (Arjen) Goutbeek

Opdrachtgever: Buro Hoogstraat

Contactpersoon: Dhr. J. (Joost) Wierda

EcoGroen Advies BV

Postbus 625
8000 AP Zwolle

T: 038 423 64 64

F: 038 423 64 65

I: www.ecogroen.nl

© EcoGroen Advies (2010)

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt mits onder vermelding van de bron:

Bunskoek, M. (2010). 'Quickscan natuurtoets Cuneraweg 366, Veenendaal'; Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van natuurwet- en regelgeving. Rapport 10159. EcoGroen Advies, Zwolle.

Inhoud

Samenvatting en conclusies

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding en doelstelling	1
1.2	Situatie en beoogde ontwikkelingen	1
1.3	Algemene opzet.....	2
2	Gebiedsgericht natuurbeleid	3
2.1	Inleiding	3
2.2	Natuurbeschermingswet 1998	3
2.3	Nota Ruimte.....	4
3	Flora en fauna van het onderzoeksgebied	5
3.1	Methode.....	5
3.2	Flora	5
3.3	Vleermuizen.....	5
3.4	Overige zoogdieren	6
3.5	Broedvogels.....	6
3.6	Amfibieën en reptielen	8
3.7	Overige soorten	8
4	Geraadpleegde bronnen.....	9

Bijlagen

I	 Wettelijk kader
II	 Nestgelegenheid Huismus

Samenvatting en conclusies

Aanleiding en doelstelling

In opdracht van Buro Hoogstraat (contactpersoon dhr. J. Wierda) heeft EcoGroen Advies BV een quickscan natuurtoets uitgevoerd in verband met sloop- en bouwwerkzaamheden op een perceel aan de Cuneraweg in de gemeenten Rhenen en Veenendaal.

De consequenties van de beoogde ruimtelijke ingrepen op de aanwezige natuurwaarden zijn getoetst aan de Flora- en faunawet en het vigerend gebiedsgericht natuurbeleid.

Gebiedsgericht natuurbeleid

Het onderzoeksgebied ligt in de bebouwde kom en maakt geen deel uit van een gebied dat is beschermd krachtens de Natuurbeschermingswet, Nota Ruimte of ander gebiedsgericht beleid. Op basis van de afstand, aard van de ingreep en tussenliggende barrières zijn uitstralende effecten op dergelijke gebieden ook niet aan de orde.

Aangetroffen en te verwachten soorten

- Verspreid in het plangebied zijn vaste verblijfplaatsen van enkele algemeen voorkomende, laag beschermde, zoogdiersoorten aangetroffen en te verwachten. Vaste verblijfplaatsen van juridisch zwaarder beschermde zoogdieren, waaronder vleermuizen, zijn niet aangetroffen en worden ook niet verwacht;
- In de woning komen enkele broedparen van de jaarrond beschermde Huismus voor;
- In en langs de rand van het plangebied kunnen algemene broedvogelsoorten van met name struwelen en tuinen tot broeden komen;
- Overwintering van enkele laag beschermde amfibieënsoorten is te verwachten in het plangebied;
- Er zijn geen reptielen of beschermde planten, ongewervelden en vissen aangetroffen en/of te verwachten. Geschikte biotopen hiervoor ontbreken.

Vrijstelling en mitigerende maatregelen

- Om de functionaliteit van het leefgebied van Huismus te bewaren en schade aan individuen te voorkomen dient de nestlocatie buiten het broedseizoen (globaal van half maart tot en met augustus) verwijderd te worden of dient een veldbezoek uitgevoerd te worden waaruit blijkt dat geen broedende vogels of nesten met jongen meer aanwezig zijn. Wanneer deze maatregelen in acht worden genomen, dan is het aanvragen van ontheffing Flora- en faunawet niet noodzakelijk voor Huismus. Wel wordt geadviseerd om in of aan de nieuwe bebouwing vervangende nestgelegenheid voor Huismus te realiseren (zie Bijlage II);
- Werkzaamheden die broedbiotopen van aanwezige vogels verstoren of beschadigen dienen te allen tijde te worden voorkomen. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd, maar is het van belang of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum. Dit is voor de meeste soorten mogelijk door gefaseerd te werken en de uitvoering in elk geval op te starten in de periode voor half maart en na half juli. Echter, een soort als Houtduif broedt soms tot half november;
- Bij de beoogde plannen kunnen exemplaren en verblijfplaatsen van enkele algemene en laag beschermde kleine zoogdieren en amfibieën verloren gaan. Voor de in voorliggende situatie aanwezige of te verwachten tabel 1-soorten geldt in deze situatie echter automatisch vrijstelling van de verbodsartikelen van de Flora- en faunawet;
- Om schade aan kleine landzoogdieren en amfibieën te minimaliseren is het wenselijk - indien de planning van de activiteiten dit toelaat - werkzaamheden in het plangebied zoveel mogelijk uit te voeren in de periode september- december (mits vorstvrij).

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doelstelling

In opdracht van Buro Hoogstraat (contactpersoon dhr. J. Wierda) heeft EcoGroen Advies BV een quickscan natuurtoets uitgevoerd in verband met sloop- en bouwwerkzaamheden op een perceel aan de Cuneraweg in de gemeenten Rhenen en Veenendaal.

De Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 verplichten vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen of activiteiten niet conflicteren met aanwezige beschermde plant- en diersoorten en habitats. In het voorliggende onderzoek vindt, ten behoeve van de onderbouwing van de ruimtelijke planvorming, een toetsing plaats aan de Flora- en faunawet en gebiedsgericht natuurbeleid. Een toelichting op deze wet- en regelgeving is opgenomen in bijlage I.

1.2 Situatie en beoogde ontwikkelingen

Het plangebied betreft een perceel achter Cuneraweg 366, aan de rand van de bebouwde kom van Veenendaal (figuur 1), het plangebied ligt zowel in de gemeente Rhenen als Veenendaal. Het plangebied bestaat uit een woning met naastgelegen schuur, twee kleine graslandjes, overhoekjes en een aantal (deels vervallen) schuurtjes. Rondom het westelijke graslandje staat een hoge coniferenhaag. Permanent oppervlaktewater ontbreekt.

De beoogde plannen op de locatie voorzien in de realisatie van circa 15 woningen, parkeerplaatsen, beplanting en een ontsluitingsweg. Ten behoeve van genoemde ontwikkelingen worden de woning en schurem gesloopt en wordt de aanwezige beplanting verwijderd.

Figuur 1: Ligging van het plangebied (gele omlijning) aan de rand van de bebouwde kom van Veenendaal (Bron kaartondergrond: Google Earth).

1.3 Algemene opzet

Voorliggende ecologische beoordeling is gebaseerd op twee locatiebezoeken en bekende verspreidingsgegevens (zie Hoofdstuk 4: Geraadpleegde bronnen). Om inzicht te krijgen in de aanwezige natuurwaarden en beperkingen met betrekking tot de beoogde ruimtelijke ingreep in het onderzoeksgebied, zijn twee sporen gevolgd:

- Ten eerste is in kaart gebracht welke gebiedsbescherming uitwerking heeft in het gebied (hoofdstuk 2);
- Ten tweede is nagegaan welke beschermde planten- en diersoorten in het gebied voorkomen of kunnen voorkomen (hoofdstuk 3).

Uit de verzamelde informatie volgt een korte beschrijving van de verwachte effecten van de ruimtelijke ingreep op beschermde soorten en welke mitigerende (verzachtende of inpassings-) maatregelen eventueel nodig zijn om overtreding van de Flora- en faunawet te kunnen voorkomen.

2 Gebiedsgericht natuurbeleid

2.1 Inleiding

In het kader van dit onderzoek wordt, naast de aanwezigheid van beschermde soorten, aandacht besteed aan gebieden met een beschermingsstatus. De volgende wet- en regelgeving is daarbij van belang:

- Natuurbeschermingswet, waarin o.a. opgenomen de Vogel- en Habitatrichtlijn;
- Nota Ruimte (bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), ganzenfoerageergebied en weidevogelgebied).

De beschermingsregimes hebben tot doel de natuurwaarden in de betreffende gebieden veilig te stellen. In sommige situaties dienen ook ruimtelijke ingrepen buiten de begrenzing van deze gebieden getoetst te worden op mogelijke schadelijke uitstralende effecten.

2.2 Natuurbeschermingswet 1998

In de Natuurbeschermingswet 1998 is de bescherming geregeld van Habitat- en Vogelrichtlijngebieden - tezamen Natura 2000-gebieden genoemd - en Beschermde Natuurmonumenten. De beschermde waarden van een Natura 2000-gebied worden uitgedrukt in de vorm van instandhoudingsdoelstellingen voor habitattypen, vogels en/of ander soorten. Plannen of projecten in, of in de nabijheid van een Natura 2000-gebied die de kwaliteit van de instandhoudingsdoelstellingen kunnen verslechteren of een storend effect kunnen hebben op soorten, moeten getoetst worden op hun gevolgen voor het gebied.

Natura 2000-gebied

In de directe omgeving van het plangebied liggen geen Natura 2000-gebieden. De dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden zijn 'Binnenveld' en 'Uiterwaarden Neder-Rijn', gelegen op een afstand van ruim 3 kilometer. Voor Habitatrichtlijngebied 'Binnenveld' zijn instandhoudingsdoelstellingen opgesteld voor drie habitattypen: Blauwgraslanden, Overgangs- en trilvenen en Kalkmoerassen. Voor Vogel- en Habitatrichtlijngebied 'Uiterwaarden Neder-Rijn' zijn doelstellingen geformuleerd voor vier broedvogelsoorten, 16 niet-broedvogelsoorten, drie habitattypen en vier habitatsoorten.

Gezien de aard van de beoogde plannen, de afstand tot genoemde Natura 2000-gebieden en de aanwezigheid van tussenliggende barrières als bebouwd gebied, uitgestrekte bossen en infrastructuur zijn negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van deze gebieden niet aan de orde.

Beschermde Natuurmonument

De onderzoekslocatie ligt een kleine 2 kilometer van Beschermde Natuurmonument 'Hel/Blauwe Hel'. Gezien de aard van de voorgenomen ingrepen, de aanwezigheid van tussenliggende barrières als bebouwd gebied en infrastructuur en de afstand tot het Beschermde Natuurmonument zijn negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen niet aan de orde.

2.3 Nota Ruimte

De Nota Ruimte is één van de structuurschema's waarin de visie van het Rijk over natuur en landelijk gebied is vastgelegd. De Nota richt zich op het behoud, herstel en ontwikkeling van wezenlijke natuurlijke kenmerken en waarden. Vanuit deze doelstelling wordt de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) gerealiseerd en worden ondermeer ganzenfoerageer- en weidevogelgebieden aangewezen.

Ecologische Hoofdstructuur

Het plangebied maakt geen onderdeel uit van een gebied dat door de provincie Utrecht is aangewezen als EHS. Het dichtstbijzijnde gebied behorend tot de EHS is gelegen op een afstand van circa 200 meter ten zuidwesten van het plangebied. Omdat geen werkzaamheden in de EHS plaatsvinden en een potentiële toename van de recreatieve uitloop, gezien de huidige huizendichtheid, verwaarloosbaar is, zijn negatieve effecten op de wezenlijke natuurlijke kenmerken en waarden van de EHS niet te verwachten.

Natuur buiten de EHS

Het plangebied heeft geen betekenis als 'weidevogelgebied', 'ganzenfoerageergebied' of andere natuur buiten de EHS. Dergelijke gebieden liggen ook niet in de directe omgeving. Op basis van de afstand en aard van de ingreep kan worden geconcludeerd dat aantasting van de wezenlijke kenmerken of waarden van gebieden met belangrijke natuurwaarden buiten de EHS niet aan de orde is.

3 Flora en fauna van het onderzoeksgebied

3.1 Methode

Op 17 mei en 30 juni 2010 zijn veldbezoeken uitgevoerd. Tijdens deze bezoeken is aandacht besteed aan de beschermde soorten binnen de Flora- en faunawet (FFW) en vooral aan de juridisch zwaarder beschermde soorten (tabel 2- en 3-soorten). Voor zover mogelijk zijn de volgende soortgroepen geïnventariseerd: flora, zoogdieren, vogels, amfibieën, reptielen, vissen en ongewervelden. Daarnaast is op basis van de terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens (zie Hoofdstuk 4: Geraadpleegde bronnen) en expert judgement, een uitspraak gedaan over mogelijk aanwezige beschermde soorten.

In dit hoofdstuk worden de onderzochte soortengroepen beschreven die in het onderzoeksgebied en de directe omgeving zijn aangetroffen en/of te verwachten. De relevante soorten worden in de onderstaande tekst kort toegelicht.

3.2 Flora

Het onbebouwde deel van het plangebied betreft enkele (plaatselijk verruigde) graslandjes, overhoekjes, een verwilderde tuin en beplanting. Langs de oostzijde staat een rij zomereiken van uiteenlopende leeftijden. In de tuin rondom de woning staan diverse grotendeels uitheemse (naald)bomen en struiken. Rondom het westelijke graslandje staat een hoge coniferen haag. Tussen de schuurtjes staat een enkele fruitboom. In het plangebied zijn algemene soorten van voedselrijke graslanden en ruderaal plaatsen aangetroffen als Gewone braam, Witte dovenetel, Grote brandnetel, Hondsdraf, Wilde paardenbloem, Gewoon duizendblad, Veldzuring, Kleefkruid en diverse grassen.

Beschermde plantensoorten of soorten van de Rode Lijst zijn niet aangetroffen en worden gezien de terreingesteldheid ook niet in het onderzoeksgebied verwacht.

3.3 Vleermuizen

Alle vleermuizen zijn opgenomen in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn en tabel 3 van de Flora- en faunawet en daardoor strikt beschermd.

Vaste verblijfplaatsen

Verblijfplaatsen bevinden zich in donkere en voor vleermuizen bereikbare en tochtvrije ruimten in bomen, huizen, kelders etcetera.

Bebouwing

Op basis van de uitgevoerde visuele inspectie wordt geconcludeerd dat in de woning en de schuurtjes geen potentiële vaste verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn. In de bebouwing ontbreken geschikte invliegopeningen tussen bijvoorbeeld de muren en de dakrand en dakbedekking of openingen in de spouwmuur. Bovendien verkeren de schuurtjes in vervallen staat en bestaan ze uit open constructies waardoor nauwelijks tochtvrije plekken aanwezig zijn. Vaste verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen kunnen daarom worden uitgesloten.

Bomen

De bomen in en langs het plangebied zijn geïnspecteerd op aanwezigheid van holten, spleten en scheuren die dienst kunnen doen als vaste verblijfplaats van boombewonende vleermuizen. Deze zijn niet aangetroffen. Vaste verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen kunnen zodoende ook worden uitgesloten.

Potentiële vliegroutes

Van veel vleermuissoorten is bekend dat zij gedurende lange tijd gebruik kunnen maken van dezelfde structuren voor de oriëntatie en daarlangs van hun verblijfplaats naar de foerageergebieden trekken. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (bijvoorbeeld rijen woningen, watergangen en singels) een belangrijk onderdeel van een vliegroute. Wanneer alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren 'onmisbaar' en zodoende beschermd.

De plannen geven geen aanleiding schade te veronderstellen aan vliegroutes van vleermuizen. In het plangebied worden namelijk geen opgaande lijnvormige structuren verwijderd die van belang kunnen zijn als vliegroute.

Potentieel foerageergebied

Vleermuizen foerageren op locaties waar insecten aanwezig zijn, bijvoorbeeld langs randen van bossen en bomenrijen of boven water. Foerageergebied van vleermuizen geniet binnen de Flora- en faunawetgeving echter geen juridische bescherming, tenzij het onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie.

Door de aanwezigheid van bomen in en langs de rand van het plangebied wordt het plangebied naar verwachting in de huidige situatie gebruikt als foerageerhabitat voor kleine aantallen vleermuizen. Het onderzoeksgebied zal echter ook in de toekomst geschikt foerageerhabitat voor vleermuizen vormen. Zodoende is geen sprake van schade aan onmisbaar foerageergebied.

3.4 Overige zoogdieren

Er is specifiek gelet op het voorkomen van zwaarder beschermde soorten als Steenmarter (tabel 2-soort). In en in de directe omgeving van het plangebied zijn gedurende de veldbezoeken geen sporen aangetroffen die duiden op de aanwezigheid van een vaste verblijfplaats van Steenmarter. Vaste verblijfplaatsen van andere zwaarder beschermde grondgebonden zoogdieren zijn niet aangetroffen in het plangebied en worden ook niet verwacht.

Er is wel een aantal vaste verblijfplaatsen van enkele laag beschermde, kleine grondgebonden zoogdiersoorten te verwachten of vastgesteld, namelijk van Bosmuis, Tweekleurige bosspitsmuis, Veldmuis, Rosse woelmuis, Huisspitsmuis en Egel.

Bij de planrealisatie kunnen exemplaren en verblijfplaatsen van enkele van deze laag beschermde zoogdieren verloren gaan. Voor bovengenoemde laag beschermde kleine zoogdieren geldt overigens automatisch vrijstelling van artikel 75 van de Flora- en faunawet, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze laag beschermde zoogdieren niet aan de orde is.

Schade aan de algemene en laag beschermde zoogdieren kan - indien de planning van de werkzaamheden dit toelaat - geminimaliseerd worden door werkzaamheden zoveel mogelijk uit te voeren buiten de voortplantingsperiode (maart tot augustus). De minst schadelijke periode is september tot december (mits vorstvrij)

3.5 Broedvogels

Broedvogels met jaarrond beschermde nesten

In augustus 2009 is door het Ministerie van LNV de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' uitgebracht, waarin is aangegeven welke nestplaatsen en hun functionele omgeving jaarrond beschermd zijn. Het betreft in functie zijnde nesten van de Ooievaar, Boomvalk, Buizerd, Havik, Ransuil, Roek, Wespendif, Zwarte wouw, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Kerkuil, Oehoe, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart en Huismus. Voor een aantal andere soorten geldt dat de nesten jaarrond beschermd zijn als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Als nesten van genoemde soorten worden aangetroffen dient een omgevingscheck te worden uitgevoerd. Een deskundige moet vaststellen of er voor de soort een vervangende, potentiële nestlocatie en/of foerageergebied te vinden is in de omgeving. Als dat niet het geval is dient er een alternatieve nestlocatie en/of foerageergebied te worden aangeboden. Indien dat ook niet mogelijk is dient er ontheffing te worden aangevraagd.

Huismus

Tijdens het onderzoek is extra aandacht uitgegaan naar Huismus. Deze soort is aangetroffen op het dak van de woning. In de dakgoot aan de noordwestzijde van de woning zaten tijdens het veldbezoek van 30 juni twee territoriale mannetjes en werden in de nabijheid daarvan diverse jonge exemplaren en/of vrouwtjes waargenomen. Vermoedelijk broeden er 4-5 paartjes (de Huismus is een polygame soort) in de woning. In en rondom de schuurtjes zijn geen Huismussen waargenomen, broedplaatsen zijn hier dan ook niet te verwachten.

Als gevolg van de sloop van de bebouwing aan de Cuneraweg zullen 4-5 paartjes Huismussen verdwijnen. Uit de omgevingscheck is gebleken dat voldoende uitwijkmogelijkheden (alternatieve broed- en slaapplekken) zijn in de directe omgeving van het onderzoeksgebied. Om de functionaliteit van het leefgebied te bewaren en schade aan individuen te voorkomen dient de nestlocatie buiten het broedseizoen (globaal van half maart tot en met augustus) verwijderd te worden of dient een veldbezoek uitgevoerd te worden waaruit blijkt dat geen broedende vogels of nesten met jongen meer aanwezig zijn. Wanneer deze maatregelen in acht worden genomen, dan is het aanvragen van ontheffing Flora- en faunawet niet noodzakelijk voor Huismus.

Wel wordt geadviseerd om in of aan de nieuwe bebouwing vervangende nestgelegenheid voor Huismus te realiseren (zie Bijlage II).

Overige jaarrond beschermde soorten

Voor de aanwezigheid van (broedplaatsen van) andere vogelsoorten waarvan de broedplaatsen jaarrond beschermd zijn, zijn geen aanwijzingen gevonden. Deze worden zodoende ook niet verwacht in het plangebied.

Overige soorten

Door de aanwezigheid van opgaande beplanting in het plangebied is broedbiotoop aanwezig voor vogels van struwelen en tuinen. In de ruigtes, struwelen en bomen zijn diverse algemeen voorkomende broedvogelsoorten als Houtduif, Merel, Groenling, Zanglijster, Ekster, Winterkoning, Heggenmus, Tjiftjaf, Zwartkop en Vink te verwachten.

Het is veelal niet mogelijk ontheffing te verkrijgen voor verbodsbepalingen die gelden voor broedvogels. Er mogen daarom geen activiteiten worden ondernomen op locaties waar nesten of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de vogels aanwezig zijn. Werkzaamheden die broedbiotopen van vogels verstoren of beschadigen dienen buiten het broedseizoen van de aanwezige vogels te worden gestart.

De broedperiode verschilt per soort en soms ook per jaar. In het kader van de Flora- en faunawet wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum. Voor de meeste soorten kan de periode tussen half maart en eind juli worden aangehouden als broedseizoen. Een soort als Houtduif kan echter tot half november nog broedend aanwezig zijn.

Door de uitvoering op te starten buiten het broedseizoen van de aanwezige vogels, is het veelal mogelijk verstoring of beschadiging van broedbiotopen van vogels te voorkomen. Indien blijkt dat broedende vogels afwezig zijn, is het ook mogelijk om binnen de broedperiode van vogels aan te vangen met de werkzaamheden.

3.6 Amfibieën en reptielen

Amfibieën

In het plangebied is geen permanent oppervlaktewater aanwezig, voortplanting van amfibieën kan daarmee worden uitgesloten. Langs de ruige randen van het plangebied en in de strooisellaag onder beplanting is wel geschikt, maar beperkt, overwinteringsbiotoop voorhanden voor bijvoorbeeld de laag beschermde Gewone pad, Bruine kikker en Kleine watersalamander (tabel 1-soorten).

Als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kunnen deze soorten geschaad worden bij uitvoering gedurende het winterhalfjaar. Voor bovengenoemde laag beschermde amfibieën geldt overigens automatisch vrijstelling van artikel 75 van de Flora- en faunawet, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze laag beschermde amfibieën niet aan de orde is.

Wegens het ontbreken van geschikt voortplantingsbiotoop, voor strikt beschermde soorten, in de nabijheid van het plangebied, worden geen zwaarder beschermde overwinterende amfibieën in het plangebied verwacht.

Reptielen

Tijdens het veldbezoek zijn geen reptielen in het plangebied aangetroffen. In het kilometerhok waarbinnen het plangebied is gelegen zijn waarnemingen bekend van één reptielensoort van de Rode lijst (Natuurloket, juni 2010), Na raadpleging van bekende verspreidingsgegevens en databanken van soorten (RAVON/waarneming.nl) kan geconcludeerd worden dat het hier waarschijnlijk Hazelworm betreft (tabel 3-soort). Deze soort komt waarschijnlijk voor in de bossen ten zuiden van de N416.

Gezien de terreingesteldheid - met name bebouwing en grasland binnen de bebouwde kom - is het plangebied niet geschikt als leefgebied voor de Hazelworm en andere reptielensoorten. Reptielen worden zodoende niet verwacht in het plangebied.

3.7 Overige soorten

Uit het veldonderzoek, de terreingesteldheid van het plangebied en bekende verspreidingsgegevens kan geconcludeerd worden dat er geen beschermde of bedreigde vissen en/of ongewervelden aanwezig of te verwachten zijn.

4 Geraadpleegde bronnen

- Broekhuizen S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen (1992). Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Stichting Uitgeverij KNNV.
- Creemer, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (redactie) 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. - Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- Dienst Regelingen (2009a). Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet.
- Dienst Regelingen (2009b). Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep.
- Heusden W.R.M. van & S.J. Vreugdenhil (2008). Handreiking Flora- en faunawet. Voor werkzaamheden en activiteiten in het kader van bestendig gebruik, bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke inrichting en ontwikkeling. Concept, Versie 1.1. Dienst Landelijk Gebied, Ministerie van LNV.
- Huijbregts, H. (2003). Beschermde kevers in Nederland (Coleoptera). Nederlandse faunistische mededelingen: 19.
- Lange E., P. Twisk, A. van Winden en A. Diepenbeek (1994). Zoogdieren van West-Europa. Uitgegeven door de KNNV.
- Limpens H., K. Mostert & W. Bongers (red.) (1997). Atlas van de Nederlandse vleermuizen, Stichting Uitgeverij van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.
- Ministerie van LNV (2004). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna.
- Natuurloket (www.natuurloket.nl).
- Provincie Utrecht (www.provincie-utrecht.nl).
- Provincie Utrecht (2005). Herziening Natuurgebiedsplannen Provincie Utrecht 2005. Provincie Utrecht, Utrecht.
- RAVON, Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland (www.ravon.nl).
- Waarneming.nl (website met soortenwaarnemingen in Nederland).

BIJLAGEN

BIJLAGE I: WETTELIJK KADER

Flora- en faunawet

Inleiding

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Onder de Flora- en faunawet zijn ongeveer 500 soorten in Nederland aangewezen als beschermde dier- of plantensoort. De doelstelling van de wet is de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende plant- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is 'nee, tenzij'. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn.

De Flora- en faunawet kent een groot aantal verbodsbepalingen die samenhangen met ruimtelijke ingrepen, plannen en projecten. Zo is het verboden beschermde inheemse planten te plukken of te beschadigen en geldt voor beschermde dieren een verbod op het doden, verwonden en opzettelijk verontrusten. Ook is het verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde inheemse dieren te beschadigen of te verstoren of eieren te rapen of te vernielen. De verbodsbepalingen betreffende planten op hun groeiplaats zijn opgenomen in artikel 8. De verbodsbepalingen betreffende dieren in hun natuurlijke leefomgeving zijn vermeld in artikel 9 tot en met 12.

Van het verbod op schadelijke handelingen ('nee') kan onder voorwaarden ('tenzij') worden afgeweken, met een ontheffing of vrijstelling. Het verlenen hiervan is de bevoegdheid van de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) of, in geval van beheer en schadebestrijding, van gedeputeerde staten van de provincies.

Beschermde dier- en plantensoorten

Beschermde inheemse planten- en diersoorten zijn bij algemene maatregel van bestuur aangewezen. Het zijn soorten die van nature in Nederland voorkomen en die in hun voortbestaan worden bedreigd of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd. Ook zijn soorten aangewezen die niet noodzakelijkerwijs in hun voortbestaan worden bedreigd, maar wel bescherming genieten ter voorkoming van overmatige benutting.

De volgende diersoorten zijn beschermd volgens de Flora- en faunawet:

- 1) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *zoogdieren*, met uitzondering van gedomesticeerde dieren en met uitzondering van de zwarte rat, de bruine rat en de huismuis;
- 2) Alle van nature op het Europese grondgebied van de Lidstaten van de Europese Unie voorkomende soorten *vogels* met uitzondering van gedomesticeerde vogels;
- 3) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *amfibieën en reptielen*;
- 4) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *vissen*, met uitzondering van de soorten waarop de Visserijwet 1963 van toepassing is;
- 5) Een aantal ongewervelden (o.a. *insecten, libellen en kevers*) die in hun voortbestaan bedreigd zijn of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd.

Er zijn drie beschermingsregimes van kracht, mede afhankelijk van de zeldzaamheid van de soort en de status in Europese richtlijnen. Van licht naar zwaar beschermd zijn de soorten opgenomen op Tabel 1, 2 of 3. Voor vogels gelden specifieke eisen, met name tijdens het broedseizoen. Bij ruimtelijke ingrepen geldt automatisch vrijstelling voor soorten van Tabel 1 waardoor de meeste aandacht gevraagd is voor soorten van Tabel 2/3 en voor vogels.

Wijze van toetsing

Door uitspraken van de Raad van State in het voorjaar van 2009 is de beoordeling aangepast bij ontheffingsaanvragen voor ruimtelijke ingrepen. Sinds 26 augustus van dat jaar werken we daardoor volgens een nieuw stroomschema (zie volgende pagina). Gaat u een ruimtelijke ingreep uitvoeren en zijn beschermde soorten aanwezig, dan zijn er vaak twee opties:

1) Voorkom overtreding van de Flora- en faunawet. Het gaat dan om het behoud van de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort. Het betreft de functies van het leefgebied die ervoor zorgen dat de soort succesvol kan rusten of voortplanten, bijvoorbeeld nesten, migratieroutes en foerageergebied. Als u deze veilig stelt door vooraf mitigerende maatregelen te treffen, heeft u mogelijk geen ontheffing meer nodig. Om zeker te zijn dat uw maatregelen voldoende zijn, kunt u ze vóóraf laten beoordelen door Dienst Regelingen. Als deze voldoende zijn krijgt u een beschikking met daarin de goedkeuring van uw maatregelen. De goedkeuring krijgt u in de vorm van een afwijzing van uw ontheffingsaanvraag. U heeft namelijk geen ontheffing nodig doordat u met uw maatregelen overtreding van de Flora- en faunawet voorkomt.

2) Kan de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort niet worden gegarandeerd door mitigerende maatregelen? Dan dient u een reguliere ontheffingsaanvraag in waarbij de onderstaande vragen gesteld worden:

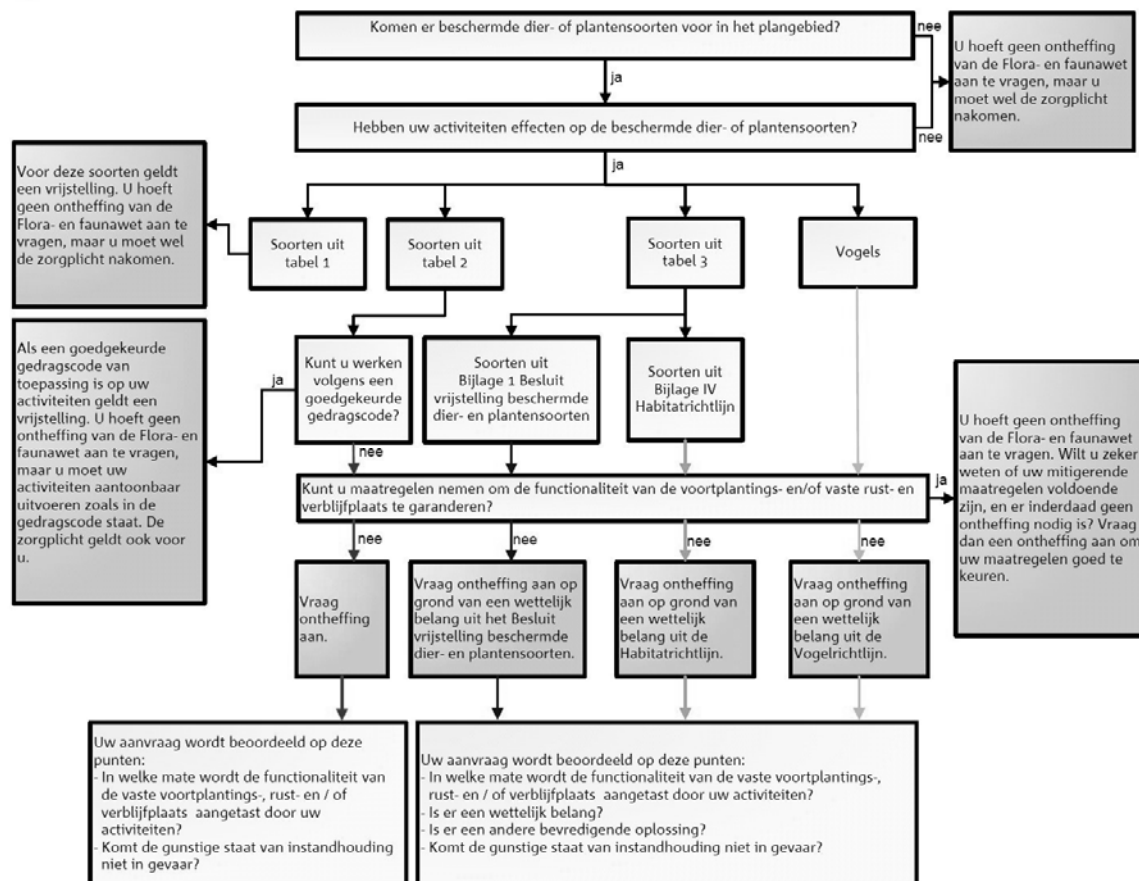
- In welke mate wordt de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats aangetast?
- Is er een bij wet genoemd belang? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Is er een andere bevredigende oplossing? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?

Beoordeling Dienst Regelingen

Dienst Regelingen beoordeelt of het bij wet genoemd belang zwaarder weegt dan het overtreden van de verbodsbepaling(en). Voor Tabel 2-soorten gelden minder zware eisen en kan een door het ministerie goedgekeurde gedragscode ook uitkomst bieden. De gedragscode moet wel van toepassing zijn op uw activiteit en u moet kunnen aantonen dat u precies zo werkt als in de gedragscode staat. Voor Bijlage 1-soorten uit Tabel 3 krijgt u alleen ontheffing wanneer sprake is van een bij wet genoemd belang. Bij een ruimtelijke ingreep betreft het meestal één van de onderstaande vier belangen:

- Bescherming van flora en fauna (b)
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (d)
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e)
- Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling (j)

Voor vogels en soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt dat u alleen ontheffing kunt krijgen op grond van een bij wet genoemd belang uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. In de praktijk zijn de mogelijkheden voor het verkrijgen van een ontheffing voor die soorten dan ook zeer beperkt, met name voor vogels¹.

Toetsingsschema Flora- en faunawet (Bron: Dienst Regelingen 2009. Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijk ingrepen Flora- en faunawet).

Rode lijsten

Los van de Flora- en faunawet heeft de Minister van LNV ter uitvoering van de bepalingen in artikelen 1 en 3 van het Verdrag van Bern een aantal Rode Lijsten voor bedreigde en kwetsbare soorten dieren en planten

¹ In de Vogelrichtlijn worden alleen de belangen b en d én de veiligheid van het luchtverkeer (belang c) genoemd;

gepubliceerd². Voor soorten van de Rode Lijsten heeft de overheid zich verplicht onderzoek en werkzaamheden te bevorderen die nodig zijn voor bescherming en beheer. Het voorkomen van een soort op de Rode Lijst heeft geen wettelijke beschermingsstatus tot gevolg. Opname op de Rode Lijst zegt alleen iets over de zeldzaamheid en populatieontwikkelingen van de betreffende soorten.

Natuurbeschermingswet 1998

Op 1 oktober 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden. De Natuurbeschermingswet heeft betrekking op Natura 2000 gebieden in Nederland en verankert een deel van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de nationale wetgeving. Natura 2000 bestaat uit een netwerk van Europese natuurgebieden. Het vormt de basis van het Europese natuurbeleid. Natura 2000 is gericht op de instandhouding en ontwikkeling van soorten en ecosystemen die voor Europa belangrijk zijn.

Nederland regelt aan de hand van een vergunningenstelsel de zorgvuldige afweging rond projecten die gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden. Deze vergunningen worden verleend door de provincies of door de Minister van LNV. Daarnaast stelt Nederland voor al haar Natura 2000-gebieden beheerplannen op waarin de te beschermen waarden, de zogeheten instandhoudingsdoelen, nader worden uitgewerkt in ruimte, tijd en omvang.

In deze samenvatting zijn alleen de meest relevante onderdelen van de wetgeving vereenvoudigd weergegeven. Aan deze tekst kunnen derhalve geen rechten worden ontleend. Voor meer achtergronden en de oorspronkelijke wetsteksten kunt u terecht op www.minlnv.nl 'Onderwerpen Natuur'. U kunt daar ook verleende ontheffingen inzien.

² Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna.

BIJLAGE II: NESTGELEGENHEID HUISMUS

De Huismus is de afgelopen decennia sterk in aantal achteruit gegaan; sinds 5 november 2004 is de soort op de Rode Lijst van bedreigde vogelsoorten opgenomen. Vergeleken met 1960 is de populatie gehalveerd. Eén van de belangrijkste oorzaken van de achteruitgang is het verdwijnen van nestgelegenheid en openbaar groen. Hieronder zijn de drie belangrijkste mogelijkheden beschreven om vervangende nestgelegenheid voor Huismus te creëren.

Huismussenpannen

Het bedrijf Waveka verkoopt speciale Huismussendakpannen en grote dakpanfabrikanten als Lafarge en Koramic kunnen door hen gemaakte dakpantypen op verzoek uitvoeren in een nestpan-variant voor Huismussen (ronde opening), hoewel dit niet voor alle typen kan.

Figuur 2: Mussendakpan ([www.waveka](http://www.waveka.nl))

Vogelvide

De Vogelvide biedt Huismussen een veilige nestelplek onder dakpannen. Het product kan worden aangebracht bij de onderste rij pannen op het dak, ter hoogte van de dakvoet. Simpel gezegd is het een prefab nestkast die over de gehele breedte van het dak kan worden aangebracht. De Vogelvide® voldoet aan de eisen zoals gesteld in het Bouwbesluit. De Vogelvide kent een aantal geïntegreerde functies zoals:

- past onder vrijwel alle soorten pannen en alle soorten pannendaken;
- waarborgt een goede ventilatie van het dak;
- voorkomt dat vogels verder onder de pannen kruipen, zodat vervuiling wordt tegengegaan;
- duurzaam en eenvoudig, zowel in de professionele bouwwereld als door particulieren toe te passen.

De Vogelvide is de afgelopen jaren met goed resultaat getest in Noordwijk, Amsterdam, Alkmaar en Hardenberg. Voor meer informatie wordt verwezen naar de website van de Vogelbescherming (www.vogelbescherming.nl) en Monier (www.monier.nl).

Figuur 3: Vogelvide (www.vogelbescherming.nl)

Mussenkasten en mussenflats

Deze houten of betonplex nestkasten zijn kant en klaar te koop, maar zijn ook eenvoudig zelf te (laten) maken. Ze zijn erg geschikt om onder oversteken en dakgoten te plaatsen. Ondanks het gebruik van duurzame materialen hebben deze kasten een beperkte levensduur en daarom verdient de vogelvide de voorkeur. Wel zijn deze kasten geschikt als tijdelijke maatregel, bijvoorbeeld als de vervangende nieuwbouw op zich laat wachten. In zo'n geval kunnen bestaande panden in de buurt met zulke kasten worden uitgerust. Nestkasten worden onder andere geleverd door Vivara. Ze zijn in alle kleuren te verven.

Adressen voor nadere informatie:

www.waveka.nl

www.vivara.nl

<http://www.haagsevogels.nl/cms/index.php?page=mussenflat-bouwen>

Figuur 4: Mussenkast (www.vivara.nl)